

DIGITALNA EKONOMIJA

TREND I IZAZOVI

Septembar, 2015

LIFE IS FOR SHARING.

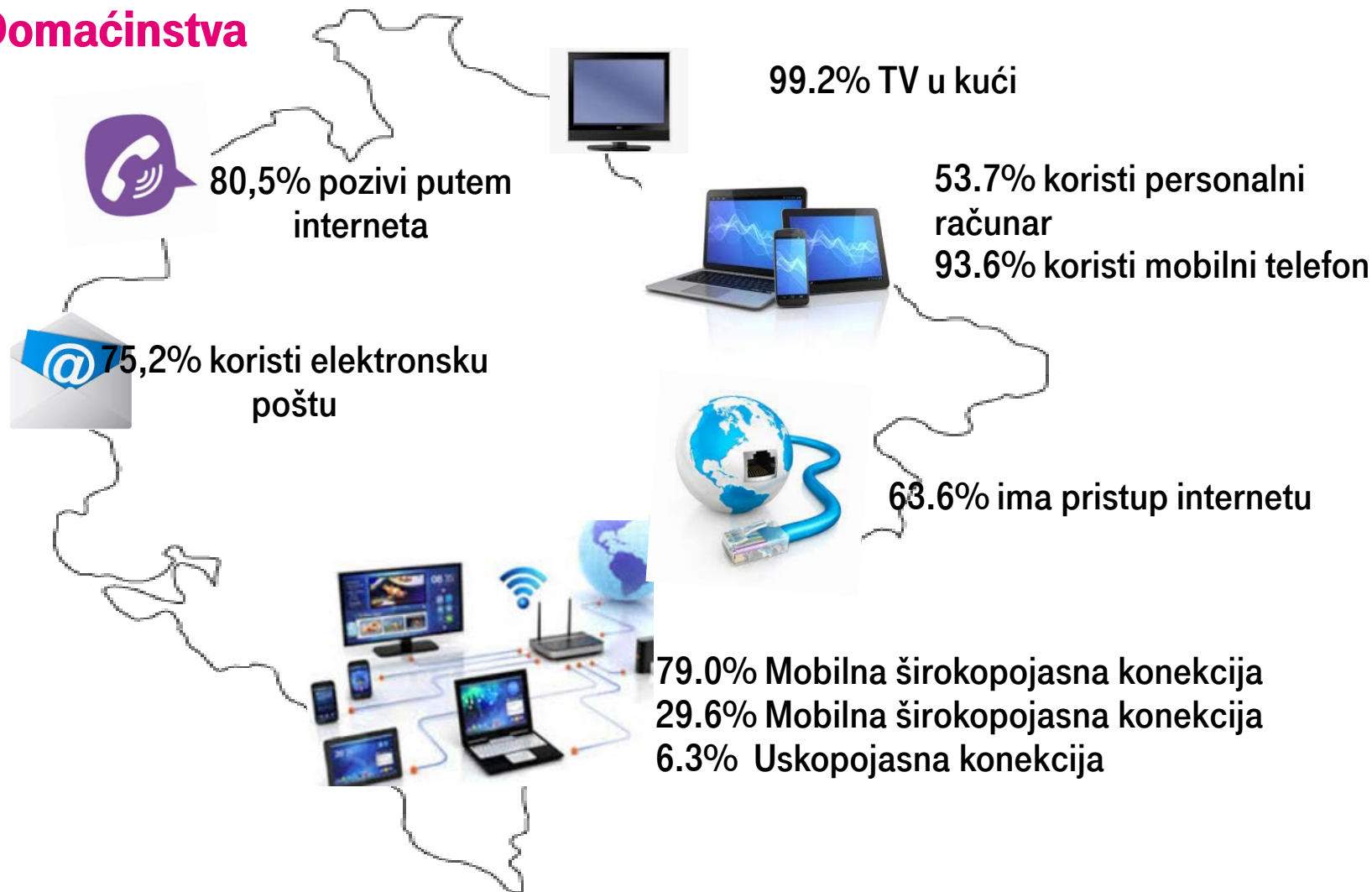
SVAKIH 60 SEKUNDI NA INTERNETU...

**MEGATREND: SVE ŠTO MOŽE - BIĆE DIGITALIZOVANO -
SVE ŠTO MOŽE - BIĆE KONEKTOVANO.**

ICT UPOTREBA U CRNOJ GORI

Domaćinstva

* izvor MONSTAT / Istrazivanje o upotrebi ICT u domaćinstvima u Crnoj Gori 2014

INDUSTRIJE SE MIJENJAJU

TRGOVINA I E-TRGOVINA

- Povećanje elektronske i mobilne trgovine
- Prošireni portfolio proizvoda online
- Prvi virtuelni supermarketi su postojeći

INTEGRISANA MOBILNOST

- Povećanje važnosti povezivanja sa autom
- Aplikacije i na ICT-u zasnovanim osobinama

INDUSTRIJSKI INTERNET

- Komunikacija mašina-mašina
- Daljinski pristup mašinama
- Samo-komunicirajuće mašine
- Prediktivno održavanje

AMERIČKE I AZIJSKE KOMPANIJE DOMINIRAJU NA GLOBALNOM TRŽIŠTU U RAZNIM ICT SEGMENTIMA

ICT Lideri 2011/12 (na osnovu prihoda)

IT Services	PCs/Notebooks	IT Hardware
1. IBM 	1. HP 	1. HP
2. HP 	2. Dell 	2. Cisco
3. Fujitsu 	3. Apple 	3. Canon
4. Accenture 	4. Lenovo 	4. IBM
5. CSC 	5. Fujitsu 	5. Ricoh
Software	Devices	Semiconductors
1. Microsoft 	1. Samsung 	1. Intel
2. Oracle 	2. Apple 	2. Samsung Electronics
3. IBM 	3. Nokia 	3. Toshiba Semiconductor
4. Symantec 	4. RIM 	4. Renesas
5. SAP 	5. HTC 	5. Texas Instruments
Equipment vendors	Network Operators	www (worldwide)*
1. Ericsson 	1. NTT 	1. Facebook
2. Huawei 	2. AT&T 	2. Google
3. Alcatel-Lucent 	3. Verizon 	3. YouTube
4. Cisco 	4. Telefónica 	4. Yahoo!
5. NSN 	5. China Mobile 	5. Amazon.com

 European companies

 US companies

* Top sites

Izvor: A.T. Kearney, IDATE, Alexa, Financial Times

Trendovi

- Manje od 10 odsto svetskih ICT prihoda ostvaruju evropske kompanije.
- Bivši lideri na tržištu su preuzeti od strane globalnih konkurenata (Nokia) ili su izašli sa određenih tržišnih segmenata (Siemens).
- Mnoge industrije se sve više oslanjaju na ne-evropske ICT igrače

EVROPI JE POTREBNO DA SE POZICIONIRA

- SAD vodi na polju softvera i platformi
- Azija vodi na polju hardvera i proizvodnje
- Evropski ICT: softver i usluge iz SAD, hardver iz Azije

EVROPA PRED IZAZOVIMA USLED STROGIH REGULACIJA, POLITIKA ZAŠTITE KONKURENCIJE I ZAŠTITE PODATAKA

SAD

- Glavni cilj: razvoj infrastrukture tržišno pokrenut, omogućen adekvatan finansijski povrat
- Pristup:
  - U korist konkurentnosti infrastrukture
  - Blaža regulacija širokopojasnog pristupa
- Finansiranje: operatori finansiraju razvoj optičke mreže

EVROPA

- Glavni cilj: konkurencija i niske cijene za potrošače
- Pristup:
  - dalekosežna regulacija tržišta
  - Regulacija cijena,
- Finansiranje: operatori finansiraju razvoj optičke mreže

AZIJA / PACIFIK

- Glavni cilj: omogućiti dostupnost optike svakome, kao dio industrijske politike
- Pristup: :
  - U korist konkurentnosti usluga,
  - Slobodno pristupne veleprodajne mreže
- Finansiranje: implementacija vladinih subvencija

Procesuiranje ličnih podataka **dozvoljeno** (i komercijalizovano) u SAD kao osnovni princip dok je u Evropi zabranjeno i na taj način **zaštićeno**

Izvor: OECD, McKinsey

DIGITALIZACIJA POBOLJŠAVA RAST

ICT TRŽIŠTE

- ▶ ICT čini 4.5% crnogorskog BDP-a u 2013 godini. Bruto vrijednost proizvodnje ICT-a bio je 284.8mil. €¹
- ▶ Očekuje se porast IT tržišta za 3.3% CAGR u periodu 2013-2018²; Ukupna vrijednost IT tržišta u Crnoj Gori iznosio je u 2012 godini 46.01 mil €²

USAGE

- ▶ 93.9% preduzeća koristi kompjutere za svoje aktivnosti u 2014; 37.7% od njih zapošljava ICT/IT stručnjake, što je porast za 16.9% u odnosu na prošlu godinu.³
- ▶ 43.8% preduzeća u Crnoj Gori koristi ERP software pakete dok 38.2% njih koristi CRM³
- ▶ 4.9k ljudi zapošljeno je u ICT sektoru što predstavlja 2.8% ukupne radne snage u Crnoj Gori¹
- ▶ 60% domaćinstava ima pristup internetu, 80.5% Internet/video pozive koristi kao najčešću aktivnost preko Interneta ⁴.

¹ MONSTAT, Zavod za statistiku Crne Gore, Statistički godišnjak 2014

² IDC Adriatics

³ Upotreba ICT u preduzećima u Crnoj Gori u 2014, MONSTAT

⁴ Upotreba ICT u domaćinstvima u Crnoj Gori u 2014, MONSTAT

CRNOGORSKA ICT STRATEGIJA DO 2016

KLJUČNI STUBOVI STRATEGIJE PODRŽANI NACIONALNIM ICT PROGRAMIMA

- **ICT održivost** / *Razvoj ICT preduslova, ICT infrastrukture, ICT regulatornog okruženja, informaciona bezbjednost*
- **ICT za društvo** / *e-obrazovanje, e-zdravstvo, e-uključivanje*
- **ICT za javnu upravu** - / *e-Uprava*

Crna Gora –
Digitalno Društvo

KLJUČNI CILJEVI DO 2016

- Uvećati učešće ICT-a sektora u BDP-u za 50%
- Obezbijediti široku dostupnost najviše korišćenim elektronskim uslugama državne uprave.
- 10Mbps za 100% populacije i 30Mbps za 50% populacije do 2016.
- Postići masovnu upotrebu ICT i interneta :
  - Korišćenje interneta do 80% do 2016,
  - Širokopolasni pristup do 40% do 2016.

CRNOGORSKI STUBOVI RAZVOJA MOGU IMATI KORISTI OD DIGITALIZACIJE

E-UPRAVA

AGRARNI SEKTOR

ENERGIJA

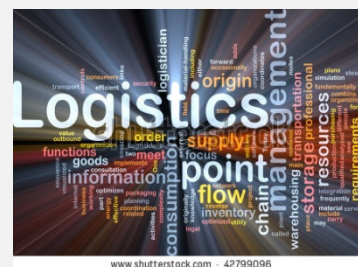
TURIZAM

LUKE I MARINE

LOGISTIKA

OBRAZOVANJE

PODRŠKA DIGITALNOJ EKONOMIJI I INOVACIJAMA

INVESTICIJE U CRNOGORSKI TELEKOM, 2010-2015

Troškovi Crnogorskog Telekoma za jednog novog korisnika optike (u zgradama) 320 €, na kraju 2014

PROCJENA TROŠKOVA CT-A ZA RAZVOJ BROADBAND-A RADI POSTIZANJA CILJEVA (EUR MIL.)

Za najmanje 50 Mbps svuda 2016 - 2018

¹ Kombinacija tehnologija za 50 Mbps uključuje FTTH i LTE.

CRNA GORA DIGITALNO DRUŠTVO

USKLADITI REGULATORNI OKVIR SA DINAMIKOM TRŽIŠTA

EU FONDOVI

EFIKASNOST I SINERGIJA

OTT -JEDNAKI USLOVI ZA SVE

DEREGULACIJA

POSLOVNO OKRUŽENJE KOJE PODRŽAVA BIZNIS

HVALA

LIFE IS FOR SHARING.